

Eindrapport

Resultaten enquête onder raads- leden, collegeleden en MT-leden Drechtstedengemeenten

Bijlage 6 bij onderzoeksrapport
regionaal arrangement gemeente Dordrecht

**Frederik van Dalfsen
Laurens Vellekoop
Anne van Heerwaarden
Prof. dr. Theo Camps**

6 februari 2018

Berenschot

Resultaten enquête onder raadsleden, collegeleden en MT-leden Drechtstedengemeenten

Bijlage 6 bij onderzoeksrapport
regionaal arrangement gemeente Dordrecht

Inhoud

Leeswijzer Dit document bevat de uitkomsten van de enquête die Berenschot in het kader van haar onderzoek naar het regionaal arrangement rondom de gemeente Dordrecht uitvoerde. De enquête bestaat uit 18 vragen. U treft eerst een aantal beschrijvende elementen over de respondenten van de enquête, daarna wordt per vraag het resultaat besproken en geduid.

1. Resultaten enquête regionaal arrangement Dordrecht	5
1.1 Aantal respondenten	6
1.2 Tevredenheid diverse samenwerkingsverbanden (vraag 1&2)	6
1.3 Aansluiting schaalniveau samenwerkingsverband op schaalniveau opgaven	7
1.4 Bekendheid met en sturing op de samenwerkingsverbanden	8
1.5 Algemene doelstellingen samenwerking	9
1.6 Algemene doelstellingen samenwerking Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid	9
1.7 Effecten van samenwerking Drechtsteden	10
1.8 Effecten van samenwerking ZHZ	12
1.9 Vertrouwen	13
1.10 Bijdrage aan realisatie van de gemeentelijke doelstellingen	15
1.11 Mate van sturing op realisering lokale en regionale doelstellingen	17
1.12 Verbinding tussen gemeenteraad/college/ambtelijke organisatie	19
1.13 Beoordeling functioneren van onderdelen van de samenwerking binnen de GR Drechtsteden	21
1.14 Aanwezigheid randvoorwaarden voor samenwerking	22
1.15 Stellingen over eigen belang versus collectief belang	22
1.16 Is er sprake van navolgbare en transparante besluitvorming	23
1.17 Drijvende krachten Drechtstedensamenwerking	23
1.18 Primaat voor richting en ontwikkeling samenwerking GRD	24
1.19 Ruimte voor couleur locale	24
1.20 Invloed van de samenwerking op de gemeentelijke identiteit	25
1.21 Druk op harmonisatie beleid deelnemende gemeenten	25
1.22 Ruimte voor maatwerk binnen Drechtstedenverband	26
1.23 Typering van Dordrecht als centrumgemeente	26
1.24 Grootte centrumrol op deelgebieden	28
1.25 Meerwaarde centrumrol Dordrecht	30
1.26 Analyse open ruimte	31

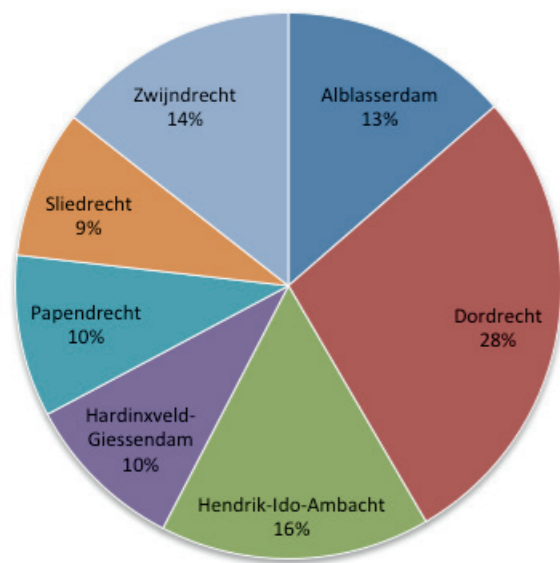
Resultaten enquête regionaal arrangement Dordrecht

Hoofdstuk 1

1.1 Aantal respondenten

- In totaal 125 respondenten uit de Drechtstedengemeenten, bestaande uit
 - 73 raadsleden en griffiers (41% van totale doelgroep) = 58,4%
 - 26 topambtenaren (70% van totale doelgroep) = 20,8%
 - 26 leden van de Colleges van B&W (76% van totale doelgroep) = 20,8%

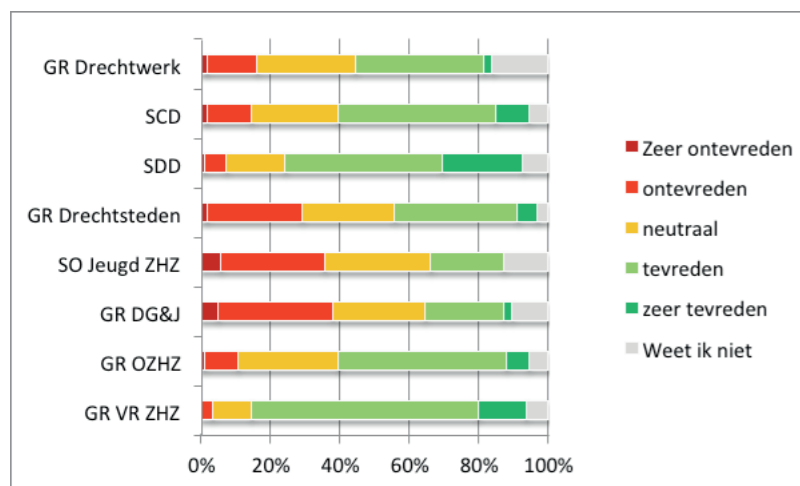
Figuur 1 Respondenten per gemeente

1.2 Tevredenheid diverse samenwerkingsverbanden (vraag 1&2)

- Algemeen beeld
 - De gemeenten zijn het meest tevreden met het functioneren van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (79%) en de Sociale Dienst Drechtsteden (69%). 55% van de gemeenten is tevreden tot zeer tevreden over de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en het Service Centrum Drechtsteden.
 - De gemeenten zijn het minst tevreden over het functioneren van de Service Organisatie Jeugd (21%) en de Dienst Gezondheid en Jeugd (25%). Meer dan 1/3^e van de respondenten is ontevreden tot zeer ontevreden over beide samenwerkingsverbanden.
 - 41% van de respondenten is tevreden tot zeer tevreden over het functioneren van de GR Drechtsteden, tegenover 29% van de respondenten die juist ontevreden tot zeer ontevreden is.
- Opvallende verschillen tussen ambtelijke top, raadsleden en collegeleden
 - De collegeleden zijn over het algemeen positiever over de verschillende samenwerkingsverbanden dan de ambtelijke organisatie en de raadsleden.
 - Collegeleden zijn erg positief over de VR ZHZ (88%), de SDD (88%), de SCD (73%) en de OZHZ (62%). Ze zijn minder tevreden over de GR Drechtsteden (35% is ontevreden, 38% tevreden) en de GR DG&J (38% ontevreden, 31% tevreden).

Figuur 2 Algehele tevredenheid over functioneren samenwerkingsverbanden

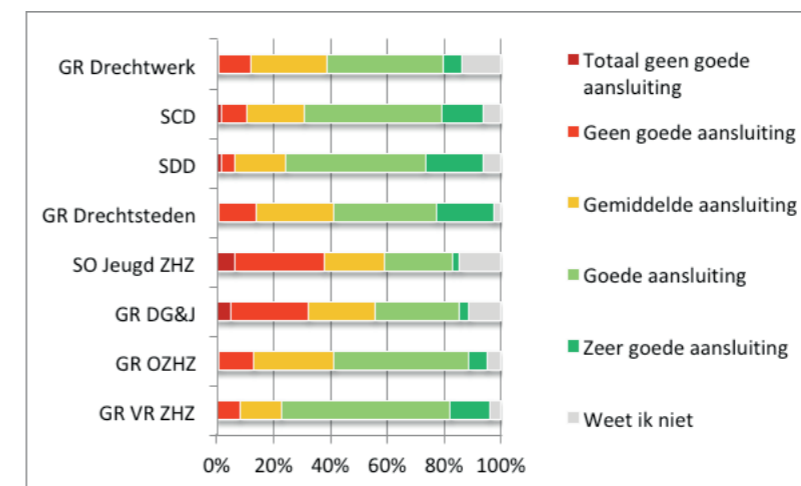

- Raadsleden zijn vergeleken met de ambtelijke top en collegeleden het positiefst over de GR Drechtsteden (49% tevreden, 23% ontevreden), gevolgd door collegeleden (38% tevreden, 35% ontevreden) en de ambtelijke organisatie (19% tevreden, 38% ontevreden).
- De ambtelijke organisatie is het minst positief over de GR Drechtsteden (38% is ontevreden tot zeer ontevreden). De ambtelijke organisatie is wisselend positief/negatief over het Service centrum Drechtsteden (46% is tevreden, 35% is ontevreden).
- Opvallende verschillen tussen Dordrecht en andere Drechtstedengemeenten
 - Dordrecht is beduidend minder tevreden over de GR Drechtsteden en de SO Jeugd. In Dordrecht is slechts 17% tevreden tot zeer tevreden, in de andere gemeenten is dit 51%. 46% is ontevreden tot zeer ontevreden in Dordrecht, tegenover 23% in de andere gemeenten.
 - Dordrecht is ook minder tevreden over de SO Jeugd dan de andere gemeenten. Meer dan de helft (54%) van de Dordtse respondenten is ontevreden tot zeer ontevreden. In de andere gemeenten ligt dit percentage rond een kwart (28%).

1.3 Aansluiting schaalniveau samenwerkingsverband op schaalniveau opgaven

- Algemeen beeld
 - De gemeenten zijn het meest tevreden over de aansluiting van de Veiligheidsregio (73%), de Sociale Dienst Drechtsteden (69%) en het Service Centrum Drechtsteden (63%) bij het schaalniveau van de opgaven waarmee ze te maken hebben.
 - De gemeenten zijn het minst tevreden over de aansluiting van de Service Organisatie Jeugd (27%) en de Dienst Gezondheid en Jeugd (33%) op het schaalniveau van de opgaven die er belegd zijn. Een derde van de respondenten is ontevreden tot zeer ontevreden over de aansluiting bij het schaalniveau.
- Opvallende verschillen tussen ambtelijke top, raadsleden en collegeleden
 - Collegeleden zijn over het algemeen positiever over de aansluiting van de samenwerkingsverbanden op het schaalniveau van de taak dan de raadsleden en ambtelijke organisatie.
 - Raadsleden zijn het minst tevreden over de aansluiting van de SO Jeugd en DG&J. 41%-47% is ontevreden tot zeer ontevreden over de aansluiting van deze samenwerkingsverbanden op het schaalniveau. Bij de collegeleden (16-24%) en de ambtelijke organisatie (23-27%) ligt dit percentage lager.

Figuur 3 Algeheel oordeel aansluiting samenwerkingsverbanden op schaalniveau van belegde taken

- Opvallende verschillen tussen Dordrecht en overige Drechtstedengemeenten
 - Dordrecht is beduidend minder tevreden (14%) over de aansluiting van SO Jeugd dan de overige Drechtstedengemeenten (32%). In Dordrecht is meer dan de helft (51%) ontevreden tot zeer ontevreden over de aansluiting.
 - De andere Drechtstedengemeenten zijn meer tevreden (66%) over de aansluiting van de GR Drechtsteden dan Dordrecht (34%).

1.4 Bekendheid met en sturing op de samenwerkingsverbanden

- De raadsleden, ambtelijke organisatie en collegeleden geven aan goed bekend te zijn met de samenwerkingsverbanden waarin de gemeente participeert.
- Raadsleden zijn het minst op de hoogte van de taken die door de samenwerkingsverbanden worden uitgevoerd. Van de raadsleden is 42% in geen enkele tot beperkte mate op de hoogte van de taken die door de samenwerkingsverbanden worden uitgevoerd.
- Raadsleden geven aan minder kennis te hebben over de formele en informele zeggenschap van de gemeenteraad en het college op deze samenwerkingsverbanden. Ongeveer een kwart van de raadsleden heeft slechts in beperkte mate kennis over de formele en informele zeggenschap.
- Ruim een derde (36%) van de raadsleden geeft aan in beperkte of geen enkele mate op de hoogte te zijn van (de omvang) van de financiering van de samenwerkingsverbanden door de gemeente. Bij de collegeleden en ambtelijke organisatie is dit respectievelijk 8% en 12%.
- 77% van de ambtelijke top geeft aan slechts in beperkte mate vanuit zijn rolverantwoordelijkheid te kunnen sturen op het oplossen van maatschappelijke opgaven door het gehele regionale arrangement. 78% van de raadsleden geeft aan wel in voldoende tot en met volledige mate hierop te kunnen sturen, tegenover 64% van de collegeleden.

1.5 Algemene doelstellingen samenwerking

Prioritering doelstellingen van samenwerking

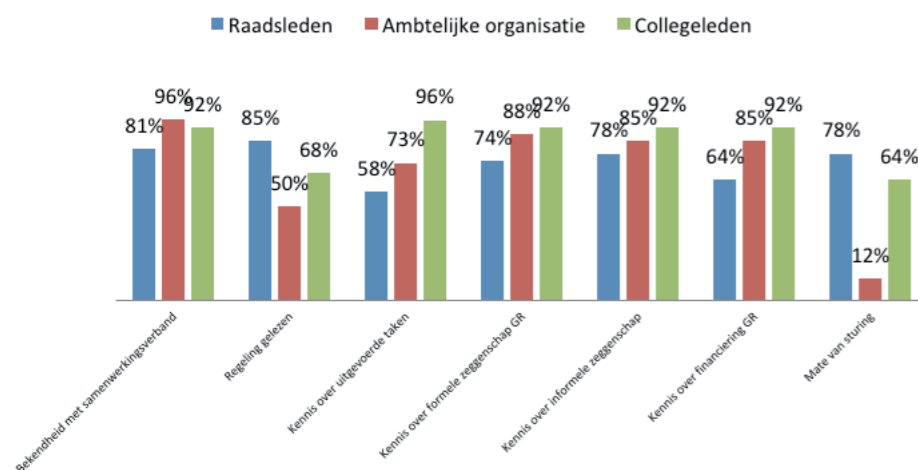
1. Gezamenlijk belang van de regio
2. Individuele belang van de gemeente
3. Positionering en profilering in de regio
4. Minimalisering van de kosten
5. Goede onderlinge relaties
6. Bestuurlijke zelfstandigheid van (uw) gemeente
7. Het vergroten van de eigen invloedssfeer
8. Legitimiteit van handelen en procedures
9. Het minimaliseren van bestuurlijke drukte

- Het gezamenlijk belang van de regio wordt door de respondenten het vaakst als belangrijkste doelstelling bestempeld (31%), gevolgd door het individuele belang van de gemeente (17%), de bestuurlijke zelfstandigheid (15%) en de positionering en profilering van de regio (14%).
- Het waarborgen van bestuurlijke zelfstandigheid wordt door een deel als een belangrijke doelstelling gezien (36% in top 3) maar door een deel ook juist niet (45% geeft plek 6-9).
- In Dordrecht wordt bestuurlijke zelfstandigheid een minder belangrijke doelstelling gevonden (17% plaatst het in de top 3) ten opzichte van de andere Drechtstedengemeenten (43% plaatst het in de top 3).
- In Dordrecht wordt meer waarde gehecht aan de minimalisering van de kosten (51% plaatst het in de top 3) ten opzichte van andere Drechtstedengemeenten (36% plaatst het in de top 3).

1.6 Algemene doelstellingen samenwerking Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid

- De belangrijkste doelstelling op beide schaalniveaus is de doelstelling ‘samen staan we bestuurlijk sterker als regio op bovenregionale tafels’. Minder belangrijke doelstellingen zijn ‘het vergroten van de legitimiteit van de samenwerking’ en ‘netwerkontwikkeling en verstevigen wederzijdse afhankelijkheid’
- Dordrecht vindt verlaging van kosten relatief een belangrijkere doelstelling dan de andere Drechtstedengemeenten. De andere Drechtstedengemeenten vinden bestuurlijke krachtversterking iets belangrijker dan Dordrecht. Dit geldt op zowel Drechtstedenschaal als op ZHZ-schaal.
- Er zit weinig verschil in de belangrijkste doelstellingen op Drechtstedenniveau of op Zuid-Holland Zuid-niveau. Kostenverlaging wordt op Zuid-Holland Zuid-niveau als belangrijkere doelstelling gezien vergeleken met het Drechtstedenniveau

Figuur 4 Mate waarin sprake is van voldoende bekendheid met en sturing op GR'en

Prioritering doelstellingen Drechtsteden

1. Samen staan we bestuurlijk sterker als regio op bovenregionale tafels
2. Ruimtelijk-economische ontwikkeling van het gebied
3. Sociale ontwikkeling van het gebied
4. Creëren van een goed werk- en woonklimaat
5. Ontwikkeling van regionale identiteit
6. Bestuurlijke krachtversterking
7. Verlaging van kosten
8. Verhoging van de kwaliteit van visie en beleid (ambtelijk en bestuurlijk)
9. Netwerkontwikkeling en verstevigen wederzijdse afhankelijkheid
10. Vergroten van legitimiteit van besluitvorming

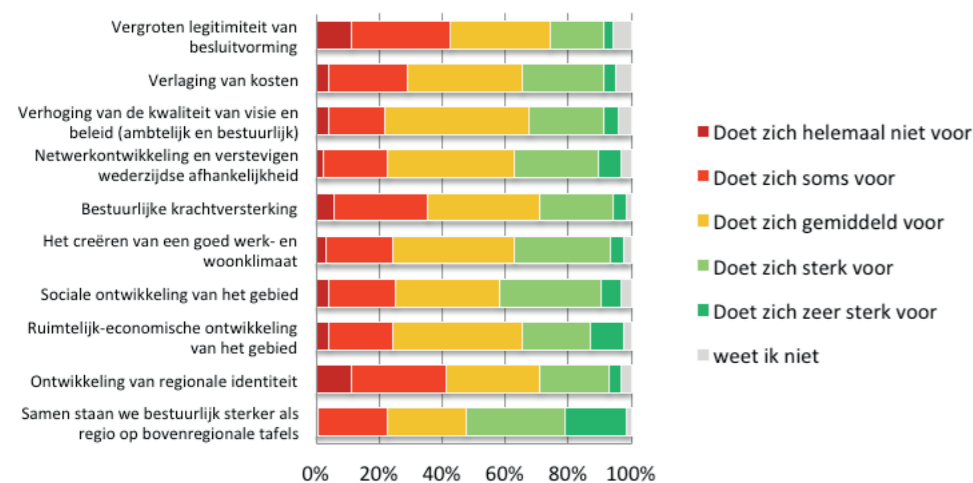
Prioritering doelstellingen ZHZ

1. Samen staan we bestuurlijk sterker als regio op bovenregionale tafels
2. Verlaging van kosten
3. Ruimtelijk-economische ontwikkeling van het gebied
4. Sociale ontwikkeling van het gebied
5. Bestuurlijke krachtversterking
6. Het creëren van een goed werk- en woonklimaat
7. Verhoging van de kwaliteit van visie en beleid (ambtelijk en bestuurlijk)
8. Ontwikkeling van regionale identiteit
9. Netwerkontwikkeling en verstevigen wederzijdse afhankelijkheid
10. Vergroten van legitimiteit van besluitvorming

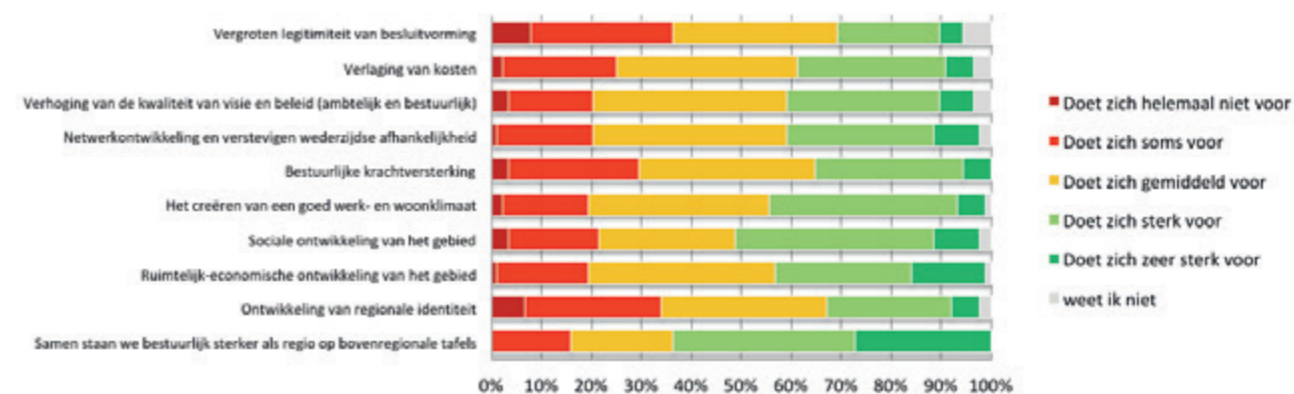
1.7 Effecten van samenwerking Drechtsteden

- Ongeveer een kwart van de respondenten ziet op alle vlakken slechts soms tot helemaal geen effect van de Drechtstedensamenwerking op de doelstellingen van samenwerking. Ongeveer 75% ziet wel degelijk effect van de samenwerking, alhoewel dit per doelstelling varieert in welke mate dat effect duidelijk zichtbaar is.
- De Drechtstedensamenwerking zorgt ervoor dat de gemeenten samen bestuurlijk sterker zijn vertegenwoordigd op bovenregionale tafels. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat dit effect zich sterk tot zeer sterk voordoet.
- De effecten die zich door de Drechtstedensamenwerking het minst voordoen is ‘bestuurlijke krachtversterking’, ‘vergroting van legitimiteit van besluitvorming’ en ‘ontwikkeling van een regionale identiteit’.
- De ambtelijke organisatie is over het algemeen veel minder positief over de mate waarin de effecten zich voordoen dan raadsleden en collegeleden.
 - 50% van de ambtelijke organisatie geeft aan dat er slechts soms een positief effect is op de ruimtelijk-economische ontwikkeling van het gebied. Dit is beduidend kritischer dan de collegeleden(16%) en de raadsleden (18%). De cijfers zijn vergelijkbaar voor de sociale ontwikkeling van het gebied en het creëren van een goed woon-en werkklimaat.
- Dordrecht is over het algemeen minder positief over de effecten van de Drechtstedensamenwerking dan de andere Drechtstedengemeenten.

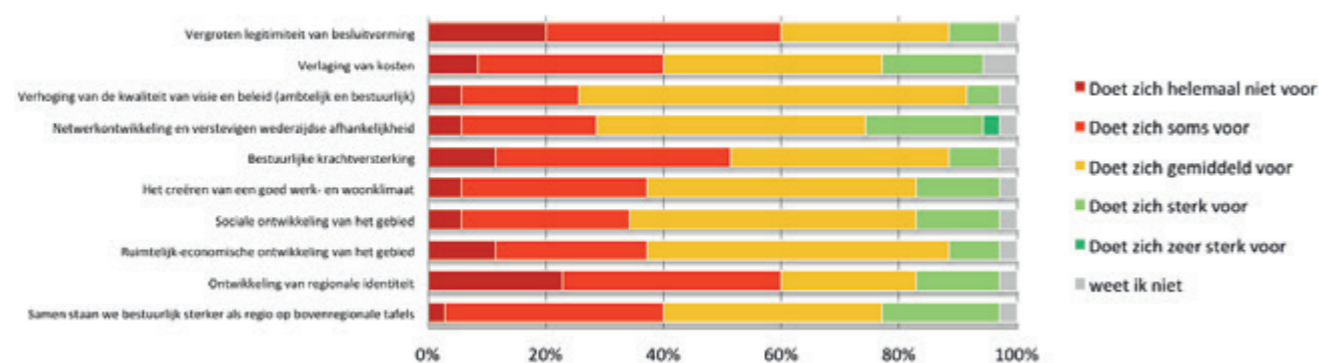
Figuur 5 Algehele beeld effecten Drechtstedensamenwerking

Figuur 7 Beeld andere Drechtstedengemeenten over effecten Drechtstedensamenwerking

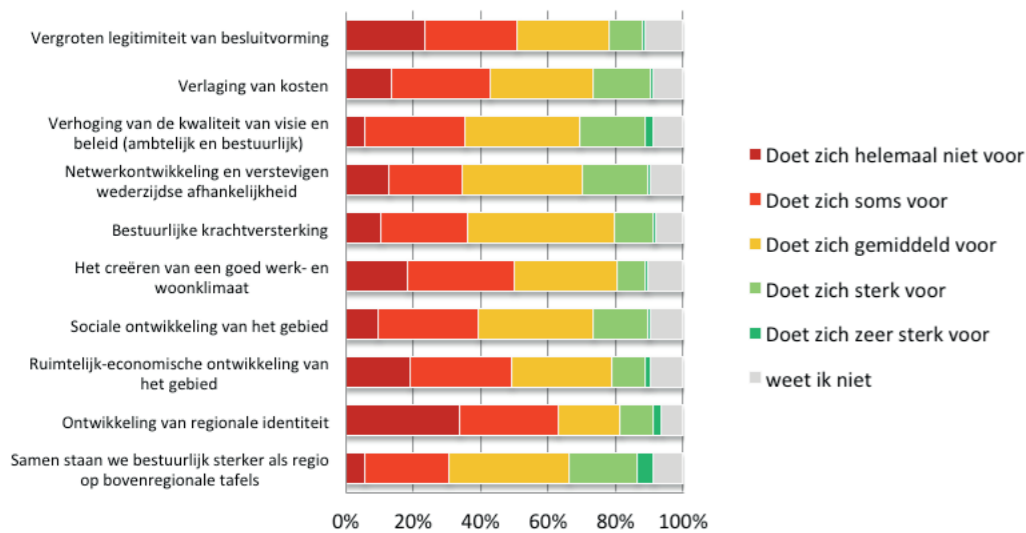
Figuur 6 Beeld Dordrecht over effecten Drechtstedensamenwerking

1.8 Effecten van samenwerking ZHZ

- De respondenten geven aan minder effecten van samenwerking te merken op Zuid-Holland Zuid-schaal dan op Drechtstedenschaal.
- Meer dan een derde van de respondenten ziet nooit tot soms effect van de samenwerking op Zuid-Holland Zuid-schaal op alle vlakken.
 - Op Zuid-Holland Zuid-schaal is er slechts in beperkte mate sprake van een regionale identiteit. 34% geeft aan dat dit zich helemaal niet voordoet, slechts 12% geeft aan dat dit zich sterk tot zeer sterk voordoet.
 - Het creëren van een goed woon- en werkklimaat, en Ruimtelijk-economische en sociale ontwikkeling van het gebied komen ook minder tot stand op ZHZ-schaal. Dit lijkt meer tot stand te komen op Drechtstedenniveau.
 - Opvallend is dat de verlaging van kosten op ZHZ in de ogen van de respondenten slechts in beperkte mate voorkomt, terwijl dit wel één van de belangrijkste doelstellingen is voor samenwerking op die schaal.
- Met name raadsleden zijn kritisch op dit effect. 18% geeft aan totaal geen verlaging van kosten te zien en 29% geeft aan slechts soms verlaging van kosten als effect te zien.
- 80% van de collegeleden geeft aan helemaal niet of soms te zien dat de samenwerking leidt tot een regionale identiteit.
- De ambtelijke organisatie geeft over het algemeen aan minder effecten te zien dan raadsleden of collegeleden. Afhankelijk van het effect geeft 35-62% aan geen of slechts soms effecten te zien van de samenwerking. Slechts 4-8% ziet sterke tot zeer sterke effecten op de verschillende doelstellingen. 23% geeft aan wel een sterke verlaging van kosten te zien op ZHZ niveau.
- 38% van de raadsleden geeft aan dat de samenwerking op Drechtstedenniveau soms of nooit bijdraagt aan een grotere legitimiteit van besluitvorming. Op ZHZ-niveau is dit 49%. (niet een bijster groot verschil).

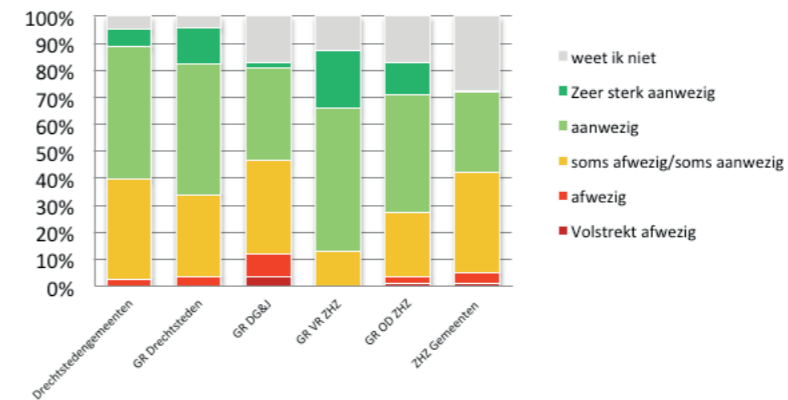
Figuur 8 Algeheel beeld over effecten ZHZ samenwerking

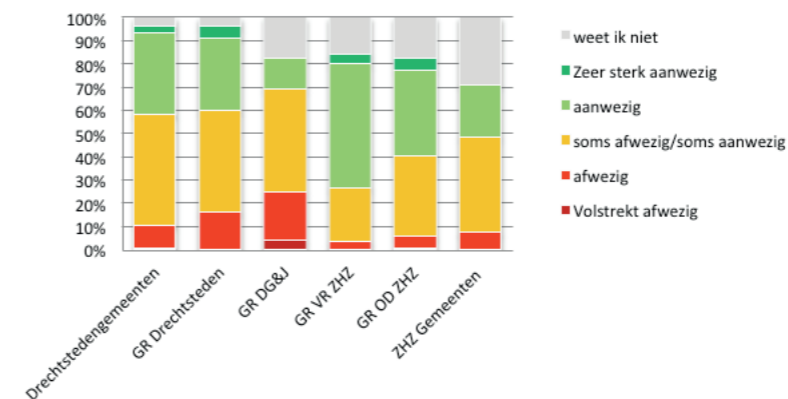
1.9 Vertrouwen

- Kennis en Kunde (onder andere capaciteit, ervaring, kennis en competenties): De respondenten zijn over het algemeen tevreden over de kennis en kunde binnen de verschillende samenwerkingsverbanden. De kennis en kunde van de collega's binnen de Veiligheidsregio worden het hoogst beoordeeld, de Dienst Gezondheid en Jeugd het minst positief.
 - Bij de samenwerking op ZHZ schaal wordt het meest 'weet ik niet' gekozen.
- Voorspelbaarheid (onder andere transparante informatie-uitwisseling, goede en betrouwbare processen, eenduidige organisatie, transparantie van politiek-bestuurlijke processen): De voorspelbaarheid van de collega's binnen de Veiligheidsregio worden het hoogst beoordeeld, de Dienst Gezondheid en Jeugd het minst positief. De voorspelbaarheid van de samenwerking binnen de Drechtsteden en de GRD wordt na DG&J het minst positief beoordeeld. Dit lijkt voor verbetering vatbaar.
 - De Drechtstedengemeenten beoordelen de voorspelbaarheid binnen de Drechtstedengemeenten hoger dan Dordrecht. 41-43% geeft aan dat de voorspelbaarheid aanwezig is tot zeer sterk aanwezig. In Dordrecht is dit 26%.
- Verwantschap (onder andere normen en waarden, gedeelde identiteit, bekend zijn met elkaar, gedeelde belangen hebben):
 - De verwantschap van de collega's binnen de Veiligheidsregio worden het hoogst beoordeeld, de Dienst Gezondheid en Jeugd het minst positief.
 - Verwantschap tussen de gemeenten op het schaalniveau van de Drechtsteden wordt hoger beoordeeld (45%) dan de verwantschap tussen de gemeenten op het schaalniveau Zuid-Holland Zuid (23%).
 - Dordrecht beoordeelt de verwantschap binnen de Drechtsteden lager (28-32%) dan de andere Drechtstedengemeenten (47-52%).
- Evenwaardigheid (onder andere het bespreekbaar maken van gevoelige zaken, respectvol met elkaar omgaan, het gemeenschappelijk belang voorop stellen, de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het proces):
 - De evenwaardigheid wordt het hoogst beoordeeld bij de Veiligheidsregio, de Dienst Gezondheid en Jeugd het minst positief.

Figuur 9 Kennis en kunde

Figuur 10 Aanwezigheid van voorspelbaarheid

- Dordrecht is positiever over de evenwaardigheid bij de gemeenten op Zuid-Holland Zuid-schaal (29% aanwezig) dan op Drechtstedenschaal (17% aanwezig).
- De andere Drechtstedengemeenten zijn positiever over de evenwaardigheid binnen de Drechtstedensamenwerking en de GRD dan Dordrecht. *Verskil zit hem met name in de categorie soms afwezig/soms aanwezig. Dordrecht is minder uitgesproken positief.*
- Overall vertrouwen:
 - De Drechtstedengemeenten hebben het minste vertrouwen in de Dienst Gezondheid en Jeugd en het meeste vertrouwen in de Veiligheidsregio.
 - Dordrecht heeft minder vertrouwen richting de Drechtstedensamenwerking dan dat andersom het geval is.

1.10 Bijdrage aan realisatie van de gemeentelijke doelstellingen

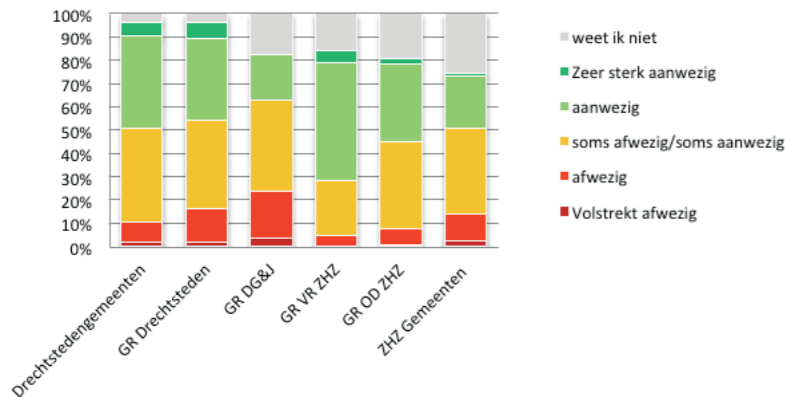
Algemeen beeld

- De respondenten zijn over het algemeen niet heel negatief over de bijdrage van de samenwerkingsverbanden, maar ook niet overmatig positief.
- Minstens een derde van de respondenten geeft aan dat de verschillende samenwerkingsverbanden veel tot zeer veel bijdragen aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. Dit is het hoogst voor de Veiligheidsregio en de Sociale Dienst Drechtsteden, waarvan 78% aangeeft dat zij veel tot zeer veel bijdragen. Voor DG&J en SO Jeugd geven relatief gezien het minste respondenten aan dat zij veel tot zeer veel bijdragen. Respectievelijk 36% en 33% geven aan dat zij bijdragen aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen.
- Voor de GR Drechtsteden geeft 42% aan dat zij veel tot zeer veel bijdragen aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. 11% geeft aan dat zij weinig bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen.

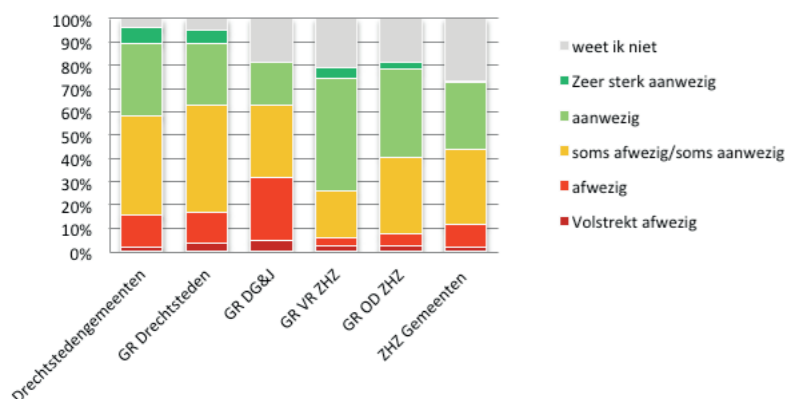
Verschillen ambtelijke organisatie, raadsleden, collegeleden

- Collegeleden zijn het meest kritisch over de bijdrage van de GR Drechtwerk. 1/3e geeft aan dat zij veel tot zeer veel bijdrage leveren. 2/3e geeft aan dat zij soms een bijdrage leveren. Gemiddeld genomen zijn zij positiever over de bijdrage van de samenwerkingsverbanden aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen dan raadsleden en de ambtelijke organisatie
- In de ogen van de ambtelijke organisatie levert het servicecentrum Drechtsteden de minste bijdrage aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen.
- De gemeenteraadsleden zijn het meest kritisch over de bijdrage die de SO Jeugd levert. Bijna een kwart (21%) geeft aan dat zij weinig tot niets bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen

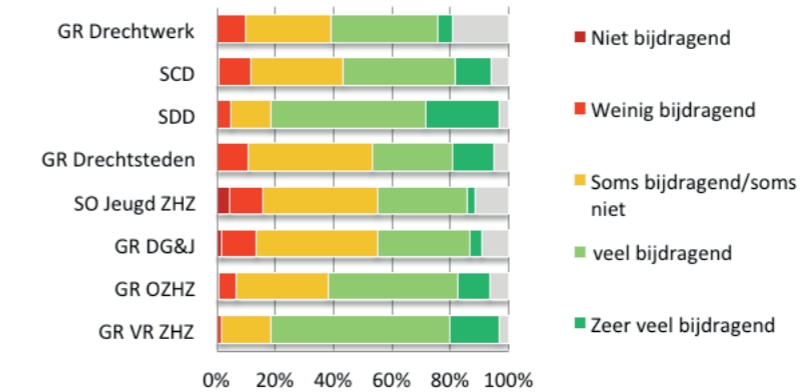
Figuur 11 Aanwezigheid van verwantschap

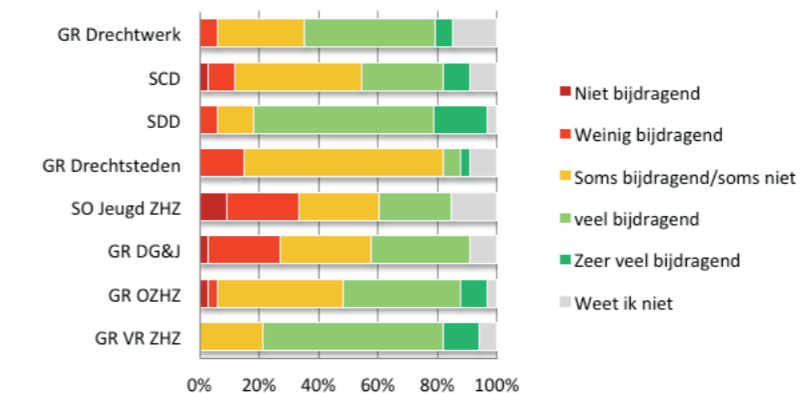
Figuur 12 Aanwezigheid van evenwaardigheid

Figuur 13 Algeheel beeld over mate waarin samenwerking bijdraagt aan realisatie gemeentelijke doelstellingen

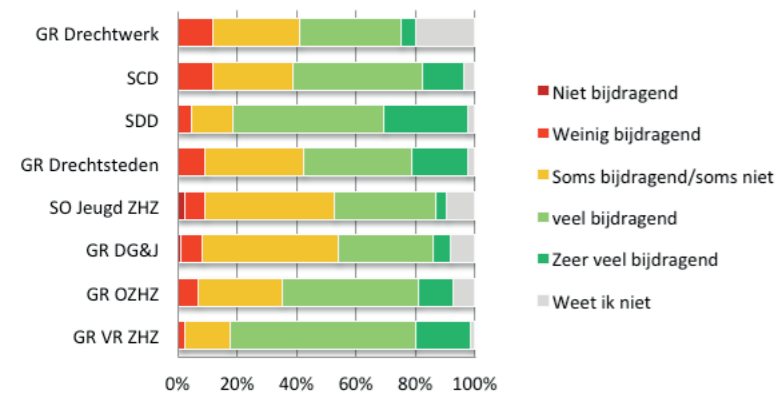
Figuur 14 Beeld Dordrecht over mate waarin samenwerking bijdraagt aan realisatie gemeentelijke doelstellingen

Verschillen Dordrecht en andere Drechtstedengemeenten

- Dordrecht is minder positief over de bijdrage van de SO Jeugd en DG&J aan de gemeentelijke doelstellingen dan de andere Drechtstedengemeenten. In Dordrecht geeft respectievelijk 33% en 27% weinig tot geen bijdrage te ervaren. In de andere Drechtstedengemeenten is dit 9% om 8%.
- Dordrecht is veel minder positief over de bijdrage die de GR Drechtsteden levert aan de gemeentelijke doelstellingen. 6%-9% geeft aan veel tot zeer veel bijdrage te ervaren. 67% geeft aan slechts soms een bijdrage te ervaren en 15% ervaart weinig bijdrage. Bij de andere Drechtstedengemeenten geeft 36%-55% aan dat de GR veel tot zeer veel bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen. 9% ervaart weinig bijdrage en 33% geeft aan dat de GR soms bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen.

Figuur 15 Beeld andere Drechtstedengemeenten over mate waarin samenwerking bijdraagt aan realisatie gemeentelijke doelstellingen

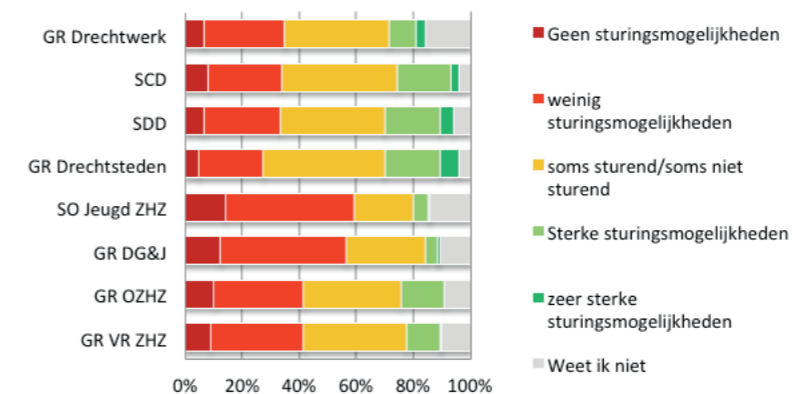

1.11 Mate van sturing op realisering lokale en regionale doelstellingen

1.11.1 Sturing op lokale doelstellingen

- De respondenten ervaren over het algemeen weinig sturingsmogelijkheden op lokale doelstellingen bij de samenwerkingsverbanden.
- De respondenten zijn het meest tevreden over de sturingsmogelijkheden op lokale doelstellingen bij de GR Drechtsteden. 23%-26% geeft aan sterke tot zeer sterke sturingsmogelijkheden te ervaren. 43% ervaart soms wel/soms niet te kunnen sturen op lokale doelstellingen en 21% tot 28% ervaart weinig tot geen mogelijkheid om te sturen op lokale doelstellingen. Dit wordt gevolgd door respectievelijk de SDD en SCD.
- Meer dan de helft van de respondenten ervaart weinig tot geen mogelijkheid om te sturen op lokale doelstellingen bij de SO Jeugd (59%) en DG&J (57%)
- Raadsleden zijn het minst tevreden over de sturingsmogelijkheden op lokale doelstellingen bij SO Jeugd en DG&J. 53%-71% ervaart weinig tot geen sturingsmogelijkheden op lokale doelstellingen. Slechts 4% ervaart sterke sturingsmogelijkheden. Raadsleden zijn het meest positief over de sturingsmogelijkheden bij de GRD.
- Dordrecht is substantieel minder tevreden over de sturingsmogelijkheden op lokale doelstellingen binnen de GRD. 3%-9% geeft aan sterke tot zeer sterke mogelijkheden te ervaren om te sturen op lokale doelstellingen opzichte van 26%-33% bij de andere Drechtstedengemeenten. 35%-38% van de Dordtse respondenten ervaart weinig tot geen sturingsmogelijkheden binnen de GRD. In de andere Drechtstedengemeenten is dit 18%-24%.

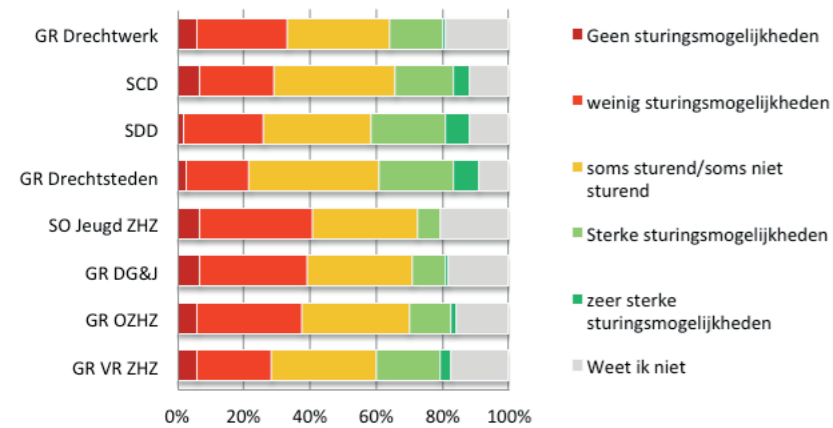
Figuur 16 Mogelijkheden tot sturing op lokale doelstellingen

1.11.2 Sturing op regionale doelstellingen

- De respondenten zijn over het algemeen positiever over de sturingsmogelijkheden op regionale doelstellingen binnen de samenwerkingsverbanden. Dit geldt zowel voor samenwerkingsverbanden op Drechtstedenschaal als voor samenwerkingsverbanden op Zuid-Holland Zuid-schaal.
- Over het algemeen is men het meest positief over de sturingsmogelijkheden binnen de GR Drechtsteden en de SDD. In beide gevallen geeft 23% tot 30% aan sterke tot zeer sterke sturingsmogelijkheden te ervaren. Over het algemeen is men het minst positief over de sturingsmogelijkheden op regionale doelstellingen bij de Omgevingsdienst (38%), DG&J (39%) en de SO Jeugd (41%).
- Dordrecht is ook minder tevreden over de sturingsmogelijkheden op regionale doelstellingen binnen de GRD dan de andere Drechtstedengemeenten. 15% ervaart goede tot zeer goede sturingsmogelijkheden tegenover 36% bij de andere Drechtstedengemeenten.
- De gemeenteraadsleden ervaren in meer gevallen weinig tot geen sturingsmogelijkheden op regionale doelstellingen dan de collegeleden en de ambtelijke organisatie.

Figuur 17 Mogelijkheden tot sturing op regionale doelstellingen

1.12 Verbinding tussen gemeenteraad/college/ambtelijke organisatie

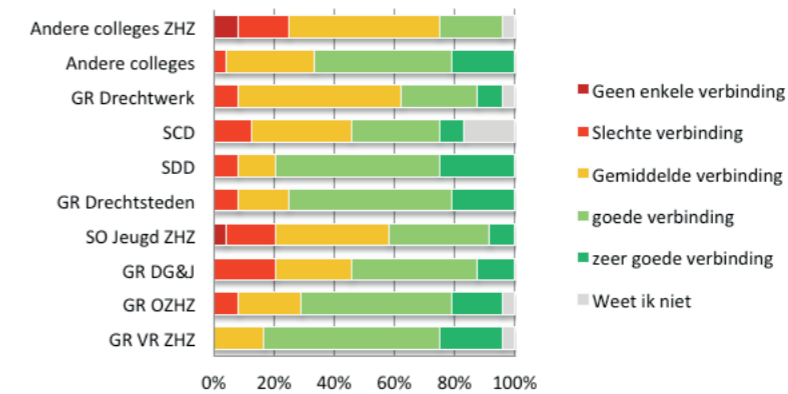
1.12.1 Collegeleden

- De collegeleden ervaren over het algemeen een goede verbinding met de verschillende samenwerkingsverbanden. Ze zijn het meest positief over de verbinding met de Veiligheidsregio en de Sociale Dienst Drechtsteden (79% ervaart een goede tot zeer goede verbinding) en de Drechtsteden (75% ervaart een goede tot zeer goede verbinding).
- De collegeleden ervaren een betere verbinding met de colleges van de andere Drechtstedengemeenten dan met de colleges op Zuid-Holland Zuid-schaal.
- Opvallend is dat de gemeenten voor het Service Centrum Drechtsteden minder vaak aangeven een goede tot zeer goede verbinding te ervaren (25%-33%).

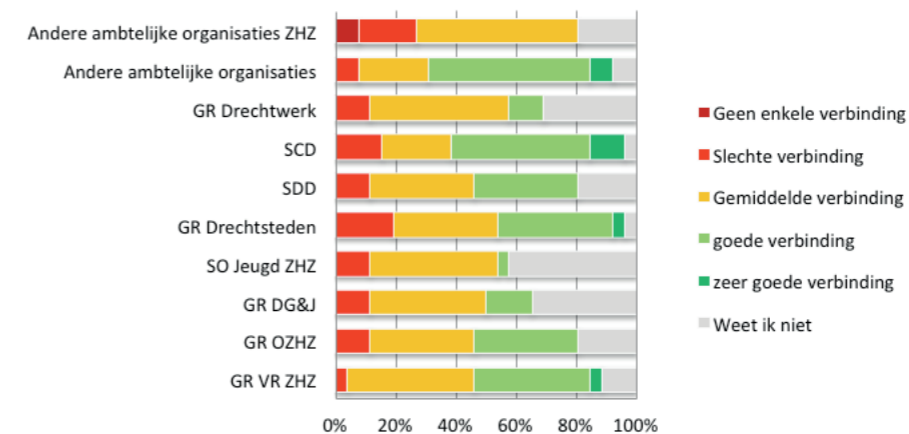
1.12.2 Ambtelijke organisatie

- De ambtelijke organisatie ervaart de sterkste verbinding met de ambtelijke organisaties van de andere Drechtstedengemeenten. 54%-62% ervaart een goede tot zeer goede verbinding. De verbinding met de ambtelijke organisaties van de andere organisaties wordt als minder goed gewaardeerd. Geen van de respondenten geeft aan een goede tot zeer goede verbinding te hebben. 19-27% heeft een slechte tot geen enkele verbinding met de ambtelijke organisaties van de Zuid-Holland Zuid gemeenten.
- De ambtelijke organisatie ervaart een goede verbinding met de Veiligheidsregio en de GR Drechtsteden (42%) en het Service Centrum Drechtsteden (58%). De verbinding met de Sociale Dienst Drechtsteden wordt in 35% van de gevallen als goed beoordeeld.

Figuur 18 Verbinding Colleges van B&W met:

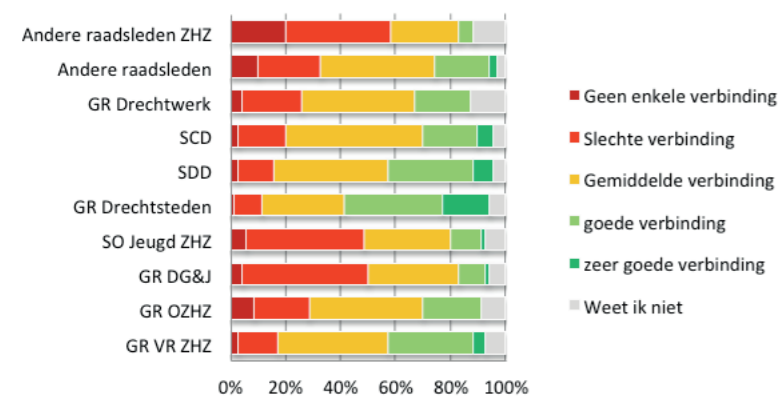
Figuur 19 Verbinding ambtelijke organisatie met:

1.12.3 Raadsleden

- De raadsleden waarderen de verbinding met de andere raadsleden binnen de Drechtsteden wisselend. Het merendeel van de raadsleden ervaart een gemiddelde verbinding met de raadsleden uit de andere Drechtstedengemeenten (41%). 20-23% ervaart een goede tot zeer goede verbinding, 23%-33% ervaart een slechte tot geen enkele verbinding.
- De raadsleden ervaren weinig verbinding met de andere raadsleden uit de Zuid-Holland Zuid gemeenten. Slechts 6% geeft aan een goede verbinding te ervaren.
- Meer dan de helft van de raadsleden ervaart een goede tot zeer goede verbinding met de GR Drechtsteden (36%-53%). Voor DG&J en SO Jeugd geeft ongeveer de helft van de raadsleden aan een slechte tot geen verbinding te ervaren.

Figuur 20 Verbinding gemeenteraad met:

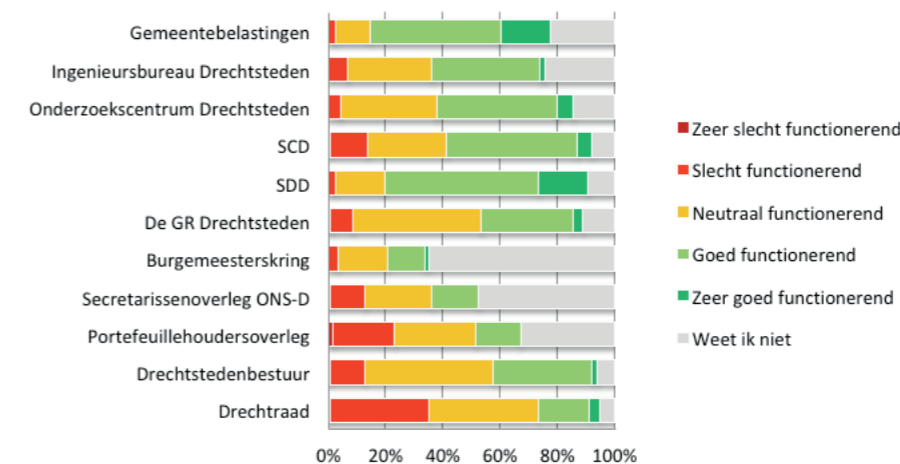

1.13 Beoordeling functioneren van onderdelen van de samenwerking binnen de GR Drechtsteden¹⁾

- Over het algemeen zijn de respondenten het meest kritisch over het functioneren van de Drechtraad. Ruim een derde (35%) geeft aan dat de Drechtraad in hun ogen slecht functioneert.
- De respondenten zijn het meest positief over het functioneren van de Sociale Dienst Drechtsteden. 53%-71% geeft aan dat de SDD goed tot zeer goed functioneert. De respondenten zijn tevens relatief tevreden over het functioneren van de gemeentebelastingen, het OCD, SCD en het Ingenieursbureau.
- Slechts 9% is ontevreden over het functioneren van de GR Drechtsteden.
- De andere Drechtstedengemeenten zijn positiever over het functioneren van de GRD dan Dordrecht. 40%-44% geeft aan dat de GRD goed tot zeer goed functioneert. In Dordrecht is dit 15%-18%. Voor de overige onderdelen zijn de beoordelingen redelijk vergelijkbaar.
- Collegeleden zijn substantieel minder tevreden met het functioneren van de Drechtraad. 63% geeft aan dat deze slecht functioneert, slechts 8% geeft aan dat de Drechtraad in zijn ogen goed functioneert. Bij de ambtelijke organisatie geeft 42% aan dat de Drechtraad slecht functioneert, en 4% dat deze goed functioneert. Bij de gemeenteraadsleden geeft 23% aan dat de Drechtraad slecht functioneert en geeft 33% dat deze goed functioneert.
- De ambtelijke organisatie is minder tevreden over het functioneren van het DSB dan de collegeleden en raadsleden.
- De meningen over de PFO's is verdeeld met name bij de collegeleden. 29% geeft aan dat deze slecht functioneren, 38% geeft aan dat deze juist goed functioneren.
- De ambtelijke organisatie is kritisch over het functioneren van het Secretarissenoverleg. 42% geeft aan dat deze slecht functioneert.

1) Vraag 10 kan niet verwerkt worden, is verkeerd uitgevraagd.

Figuur 21 Algemeen beeld functioneren onderdelen GRD

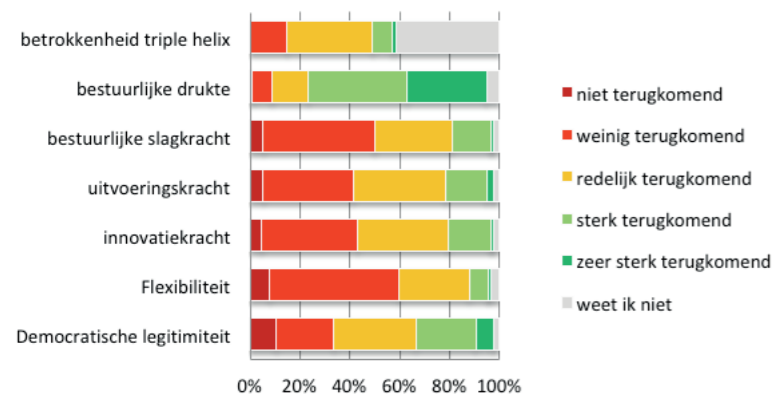

1.14 Aanwezigheid randvoorwaarden voor samenwerking

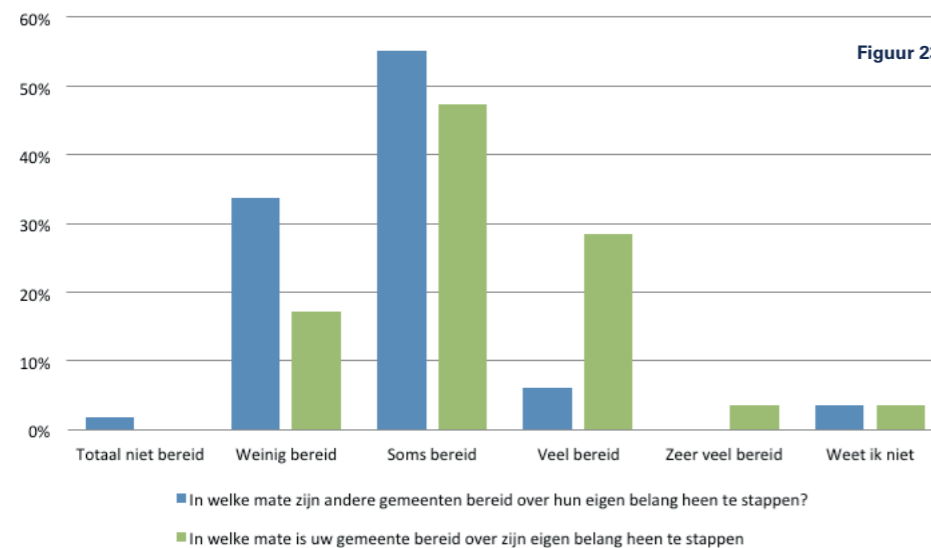
- Over het algemeen is men kritisch over de aanwezigheid van de randvoorwaarden van succesvolle samenwerking. De randvoorwaarden flexibiliteit en bestuurlijke slagkracht komen het minste terug binnen de GRD. 52%-59% geeft aan dat flexibiliteit weinig tot niet terugkomt. Voor bestuurlijke slagkracht is dat 45%-50%. Bestuurlijke drukte komt volgens 40%-72% sterk tot zelfs zeer sterk terug.
- De ambtelijke organisatie en collegeleden zijn in de meeste gevallen kritischer over de aanwezigheid van de randvoorwaarden.
- Collegeleden zijn het meest tevreden over de aanwezigheid van democratische legitimiteit. 58% geeft aan dat dit sterk aanwezig is. Bij raadsleden is dit 29% en bij de ambtelijke organisatie 12%.
- Dordtse respondenten zijn over het algemeen kritischer dan de respondenten van de andere gemeenten.

1.15 Stellingen over eigen belang versus collectief belang

- Gemeenten zijn over het algemeen positiever over de eigen bereidheid om over eigen belangen heen te stappen dan dat ze dat van andere gemeenten vinden. 28%-32% geeft aan dat de eigen gemeente veel tot zeer veel bereid is om over de eigen belangen heen te stappen. Voor andere gemeenten beoordelen ze dat dat voor slechts 6% het geval is.
- Collegeleden zijn het meest positief over de eigen bereidheid om over het gemeentelijk eigenbelang heen te stappen. Zij zijn tevens kritisch op de bereidheid van andere gemeenten om over het eigenbelang heen te stappen.

Figuur 22 Aanwezigheid randvoorwaarden samenwerking

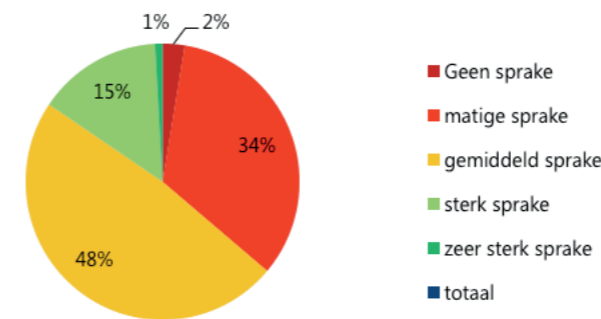

Figuur 23 Eigen belang vs. Collectief belang

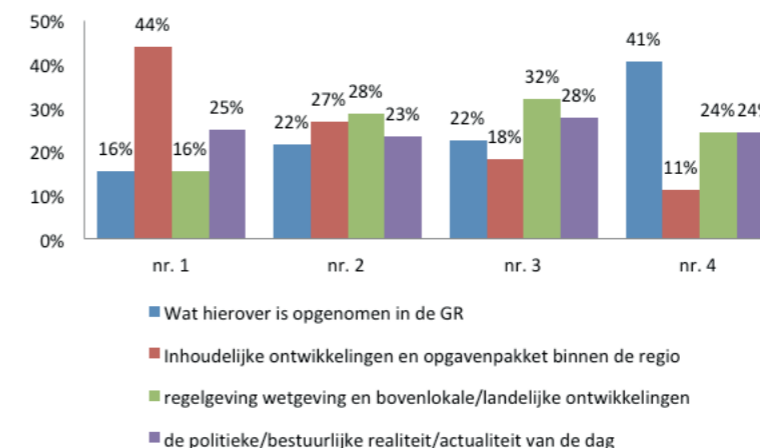
1.16 Is er sprake van navolgbare en transparante besluitvorming

- Er is gemiddeld (48%) tot matig (34%) sprake van navolgbare en transparante besluitvorming. Deze cijfers zijn vergelijkbaar voor de verschillende aparte groepen.

Figuur 24 Navolgbare en transparante besluitvorming

Figuur 25 Drijvende kracht Drechtstedensamenwerking

1.17 Drijvende krachten Drechtstedensamenwerking

- De meest drijvende kracht in de Drechtstedensamenwerking zijn de inhoudelijke ontwikkelingen en opgavenpakket binnen de regio, gevolgd door de politiek/bestuurlijke realiteit van de dag. Op plek drie staat de regelgeving en bovenlokale ontwikkelingen. De bepalingen in de GR is de minst drijvende kracht van de vier.

1.18 Primaat voor richting en ontwikkeling samenwerking GRD

- Het Drechtstedenbestuur wordt door 43% als belangrijkste kracht benoemd. Bedrijfsleven en maatschappelijke partners zijn het minst aan zet in de richting en ontwikkeling van de GRD. *Er zijn geen opvallende verschillen tussen de partners.*

Prioritering primaat richting en ontwikkeling GRD

- Drechtstedenbestuur
- Drechtraad
- Portefeuillehoudersoverleg
- Ambtelijke organisatie GRD
- Individuele colleges
- Individuele raden
- Individuele ambtelijke organisaties
- Bedrijfsleven en maatschappelijke partners

1.19 Ruimte voor couleur locale

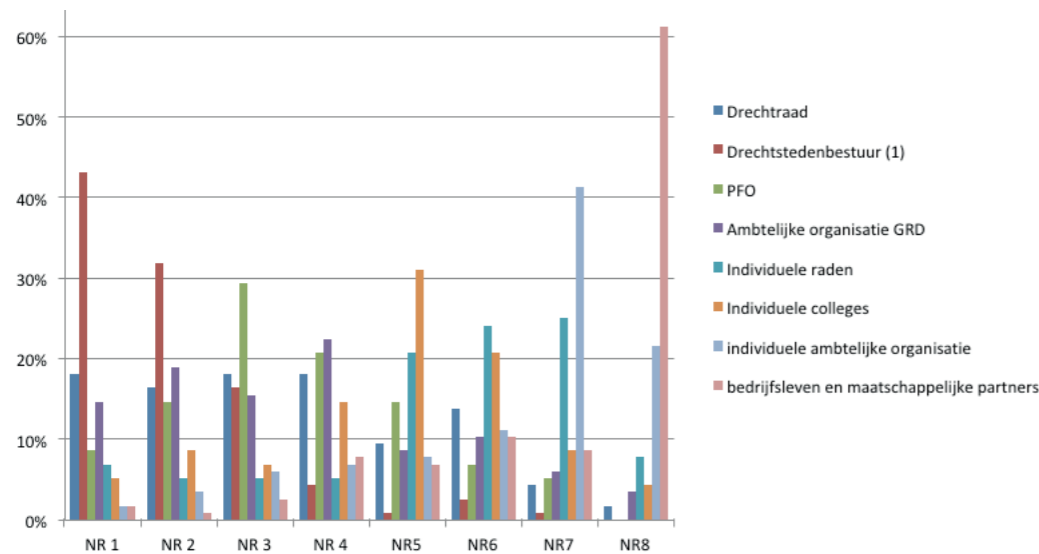
- Het merendeel van de respondenten geeft aan dat er gemiddelde ruimte is voor couleur locale binnen de Drechtstedensamenwerking. De respondenten van Dordrecht (53%) en de ambtelijke organisatie (46%) geven relatief gezien het meest aan dat er zeer weinig tot weinig ruimte is voor couleur locale.

1.20 Invloed van de samenwerking op de gemeentelijke identiteit

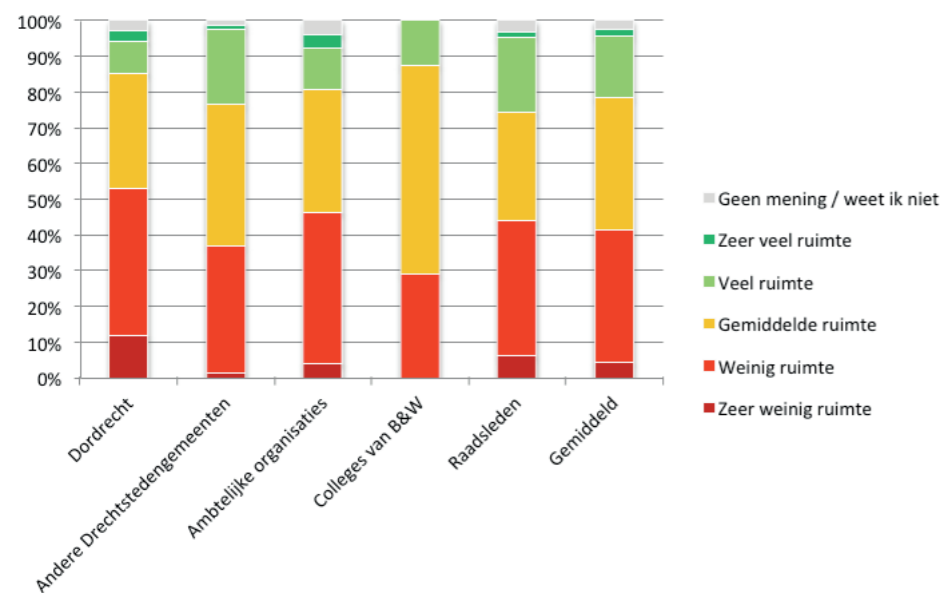
- 18% van de respondenten ervaart veel invloed van de samenwerking op de gemeentelijke identiteit. 40% ervaart gemiddelde invloed, 38% ervaart weinig tot geen invloed.

1.21 Druk op harmonisatie beleid deelnemende gemeenten

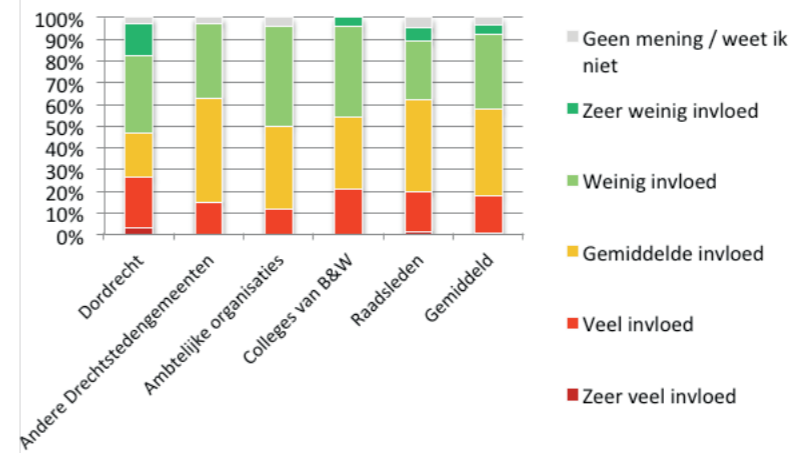
- Er wordt relatief veel druk ervaren op de harmonisatie van beleid van de gemeenten binnen de Drechtstedengemeenten. Meer dan de helft ervaart gemiddelde druk en een kwart ervaart veel druk tot zeer veel druk.

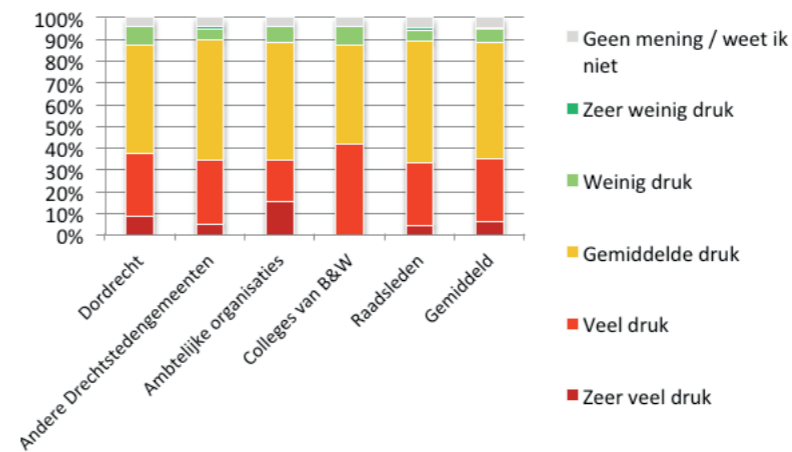
Figuur 26 Primaat richting en ontwikkeling GRD

Figuur 27 Ruimte voor couleur locale

Figuur 28 Invloed samenwerking GRD op gemeentelijke identiteit

Figuur 29 Druk samenwerking GRD op harmonisatie beleid

1.22 Ruimte voor maatwerk binnen Drechtstedenverband

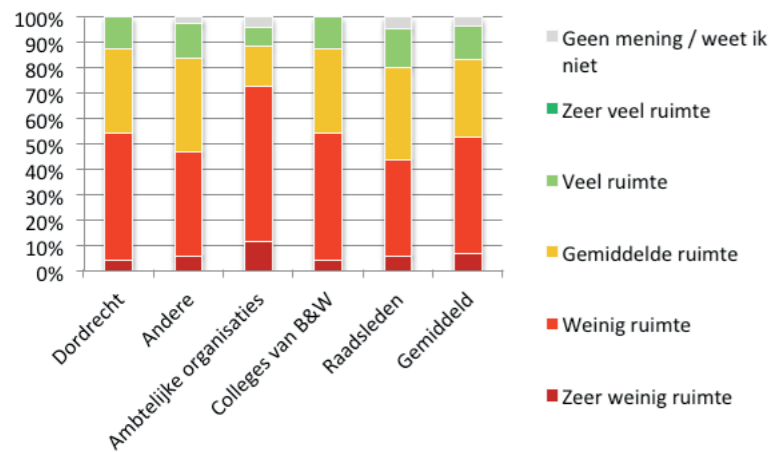
- Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan weinig tot zeer weinig ruimte te ervaren voor maatwerk binnen de Drechtstedensamenwerking.
- Raadsleden ervaren de meeste ruimte voor maatwerk per gemeente, alhoewel dit verschil betrekkelijk is.

1.23 Typering van Dordrecht als centrumgemeente

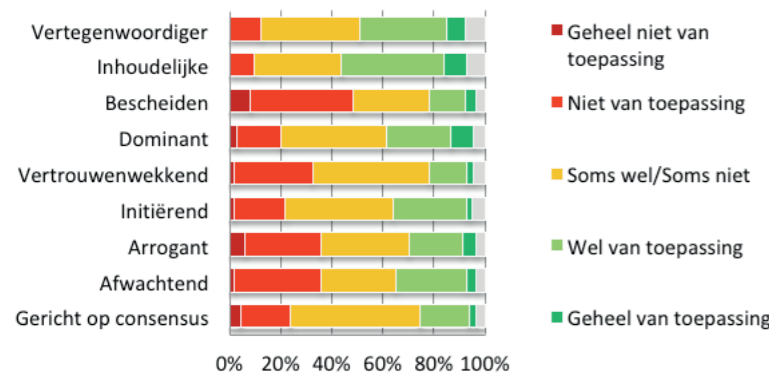
- Er is geen eenduidige typering van de centrumrol van Dordrecht. Zo wordt Dordrecht door een vergelijkbaar deel zowel Initiërend als Afwachtend getypeerd.
- Het merendeel van de respondenten geeft aan dat Dordrecht een inhoudelijke toegevoegde waarde heeft.
- Dordrecht wordt het minst vaak als bescheiden getypeerd. 40%-48% vindt Dordrecht niet bescheiden.

- Verschillen in perceptie Dordrecht – andere Drechtsteden:
 - De andere Drechtsteden zijn negatiever over de centrumrol van Dordrecht dan dat Dordrecht zelf is.
 - De andere Drechtsteden typeren Dordrecht veel minder als wel vertrouwenwekkend dan dat Dordrecht zichzelf typeert. De respondenten van de andere Drechtstedengemeenten geven aan dat zij de typering vertrouwenwekkend in 6% van de gevallen wel van toepassing vinden. Dordrecht typeert dit voor zichzelf als 36%-45%.
- Dordrecht vindt zichzelf minder arrogant dan dat de andere gemeenten Dordrecht typeren. Dordtse respondenten typeren zichzelf voor 3% als arrogant, waar dit bij de andere Drechtstedengemeenten 29%-36% is.
- Dordrecht vindt zichzelf bescheiden. 8% van de respondenten van de andere Drechtsteden is dit met Dordrecht eens. 54%-65% vindt dit niet tot geheel niet van toepassing.

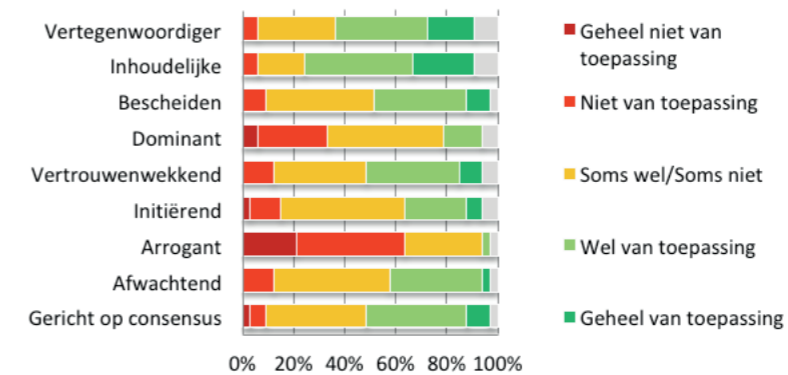
Figuur 30 Ruimte voor maatwerk

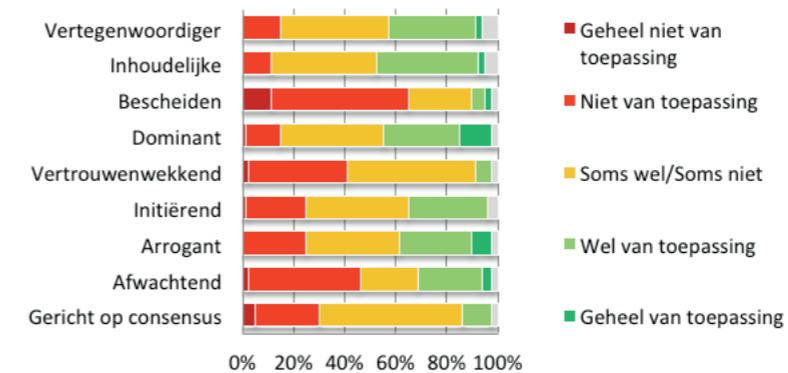
Figuur 31 Algeheel beeld centrumrol Dordrecht

Figuur 32 Typering centrumrol Dordrecht door Dordrecht zelf

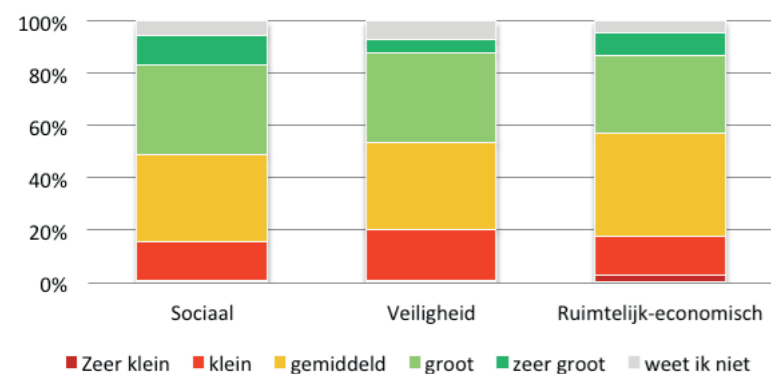
Figuur 33 Typering centrumrol Dordrecht door andere Drechtstedengemeenten

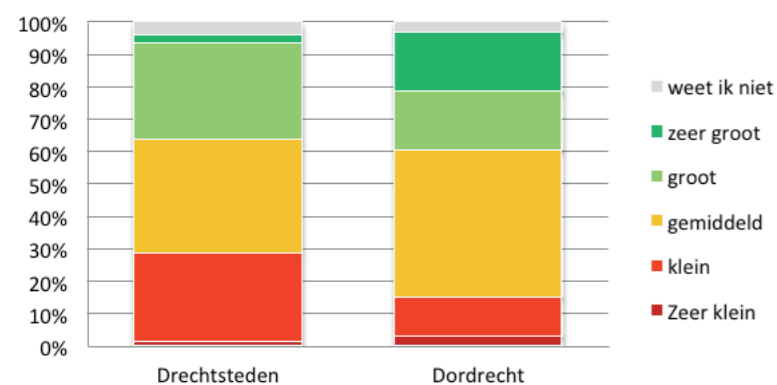
1.24 Grote centrumrol op deelgebieden

- Dordrecht speelt relatief gezien een belangrijke centrumrol op de drie deelgebieden, welke ook wordt erkend door de andere Drechtstedengemeenten. Dordrecht ervaart haar eigen centrumrol groter dan de andere Drechtstedengemeenten.
- Dordrecht heeft in haar eigen ogen de grootste centrumrol op het gebied van veiligheid, gevolgd door het sociaal domein. Ruimtelijk-economisch geeft Dordrecht aan een minder grote centrumrol te hebben/pakken.

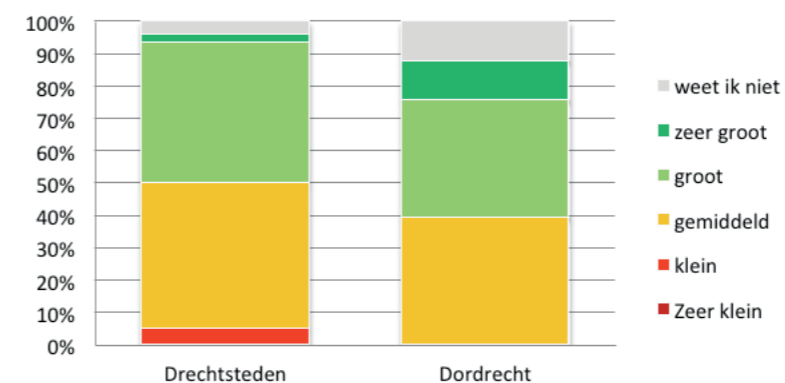
Figuur 34 Algehele beeld

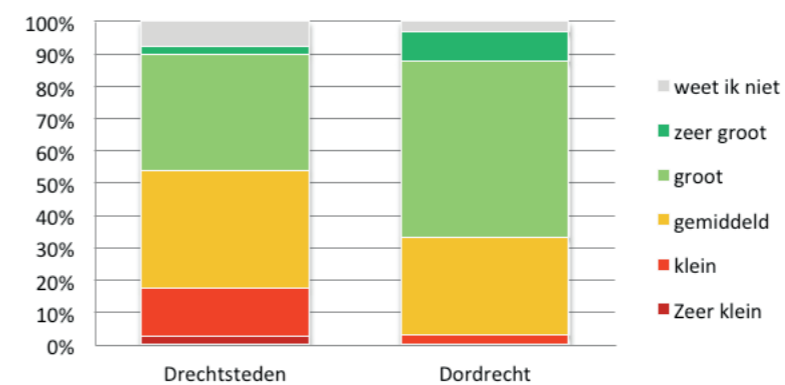
Figuur 35 Ruimtelijk-economisch

Figuur 36 Sociaal Domein

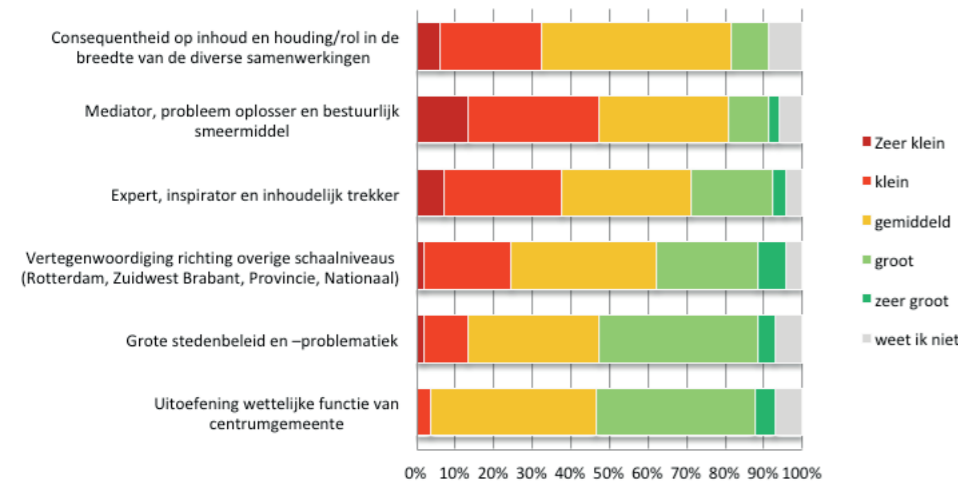

Figuur 37 Veiligheid

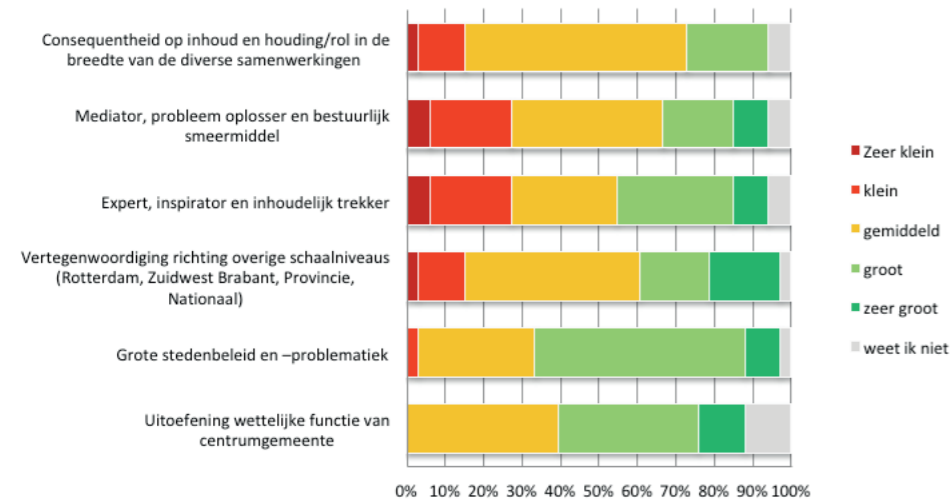

1.25 Meerwaarde centrumrol Dordrecht

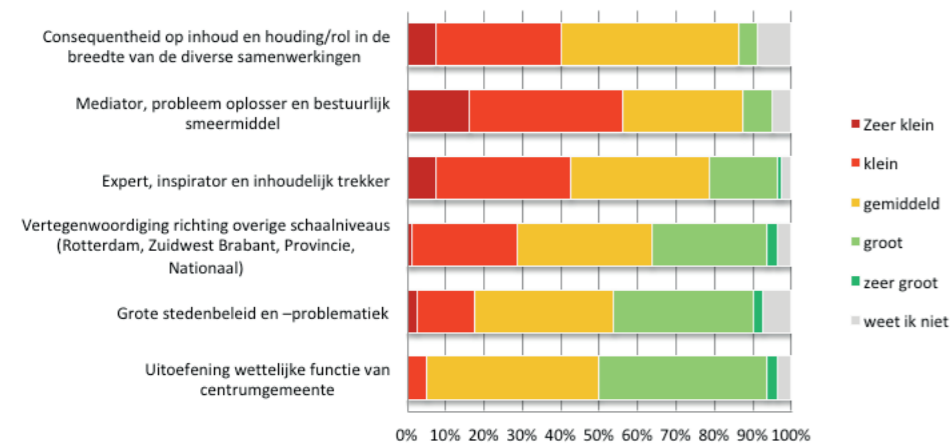
- Over het algemeen wordt de rol die Dordrecht speelt in 'de uitoefening wettelijke functie van centrumgemeente' en 'grote stedenbeleid- en problematiek' als grootst beoordeeld. Dordrecht speelt de minst grote rol als 'mediator, probleemoplosser en bestuurlijk smeermiddel' en in 'consequentheid op inhoud en houding/rol in de breedte van de diverse samenwerkingen'.
- Dordrecht beoordeeld de meerwaarde van haar centrumrol over het algemeen positiever dan de andere Drechtstedengemeenten.
- De andere Drechtstedengemeenten zijn het meest kritisch op de rol van Dordrecht als mediator, probleemoplosser en bestuurlijk smeermiddel.

Figuur 34 Algeheel beeld

Figuur 34 Typering door Dordrecht

Figuur 34 Typering door Drechtstedengemeenten

1.26 Analyse open ruimte

De respondenten delen diverse inzichten en aandachtspunten in het kader van het onderzoek. Hieronder staan de meest pregnante punten geclusterd benoemd.

- Maak de inhoudelijke opgaven leidend in samenwerking (25x)**
 - Ruimtelijk-economische opgaven op regionale schaal oppakken met meer uitvoeringskracht, eventueel middels een netwerkconstructie buiten de GRD.
 - Sociaaleconomische structuurversterking via een lossier en informeel model met Dordrecht als trekker en centrumgemeente.
 - Samenhang decentralisaties te weinig bereikt door organisatie jeugdzorg op ZHZ-niveau.
 - Dordrecht heeft andere problematiek op bepaalde thema's dan de andere Drechtstedengemeenten.
 - Focus je regionaal op de kerntaken en -thema's van de GR Drechtsteden. Bepaal wat je lokaal en regionaal wel en niet doet.
 - Richt je op grote ruimtelijk-economische thema's, waarin Dordrecht een ambitieuze en moderne leidersrol pakt met ruimte voor andere gemeenten om op deelonderwerpen aan de slag te gaan.
- Structuur van de samenwerking (21x)**
 - Organiseer meer ruimte voor informele en meer netwerkachtige structuren. De samenwerking binnen de Drechtsteden zou op delen minder formeel maar juist informeler of via een netwerkconstructie georganiseerd moeten worden, om flexibiliteit en uitvoeringskracht te waarborgen.
 - Er moet meer ruimte komen voor maatwerk voor de afzonderlijke gemeenten.
 - Vereenvoudig de structuur van de GR.
- Leiderschap binnen de samenwerking (17x)**
 - Dordrecht moet zijn positie als centrumgemeente meer invullen en waarmaken in de regio en daarbuiten.
 - Binnen de samenwerking moet Dordrecht meer leiderschap tonen.
- Onderscheid tussen beleidsmatige en uitvoerende taken (10x): "Haal uitvoering van de bestuurlijke tafel".** Een deel van de respondenten geeft aan het verstandig te vinden als uitvoeringstaken/bedrijfsvoeringstaken minder politiek gemaakt zouden worden. De Drechtraad

zou zich meer op ruimtelijk-economisch beleid moeten richten.

- Verminderen van bestuurlijke drukte (8x)**
 - De bestuurlijke en daarmee ambtelijke drukte draagt niet bij aan efficiënte besluitvorming, vertraagd en verminderd de uitvoeringskracht.
- Maak duidelijk onderscheid tussen lokale en regionale taken (6x)**
 - Er is behoefte aan duidelijke scheidslijnen tussen wat lokaal is en blijft en wat regionaal belegd is en blijft. Daarmee ook helderheid scheppen over welk onderwerp binnen welk gremium wordt besproken en je hier vervolgens ook aan houden.
- Behoud van de eigen identiteit (8x)**
 - Bewaar de kracht van de verschillende gemeenten en houdt ruimte voor maatwerk.
 - Samenwerken is ingegeven om niet te hoeven herindelen.
- Democratische legitimiteit (7x)**
 - Een deel geeft aan dat het belangrijk is om de democratische legitimiteit via de Drechtraad te behouden.
 - Een ander deel geeft mee dat de lokale raden er op bepaalde thema's niet meer toe doen doordat er te veel bij de Drechtraad is belegd. Ze hebben behoefte van het verleggen van delegatie naar mandaat en/of meer zeggenschap van gemeenten binnen de GR-D. De positie van de gemeenteraden is uitgehoud.
- Waardeer de waarde van het huidige regionale arrangement (8x)**
- Eigenaarschap van de samenwerking (5x)**
 - De afstand tussen de GRD en de gemeenten is groot. Drechtsteden wordt niet gezien als 'van ons' maar 'van die anderen'.
 - Zowel het Drechtstedenbestuur als de gemeenteraadsleden zouden meer eigenaarschap kunnen tonen richting de GRD.
- Basis van samenwerking (4x)**
 - Gelijkwaardigheid (2x).
 - De betaler bepaalt (2x).
- Open communicatie van de samenwerking (3x)**
 - Door een aantal respondenten wordt een gebrek aan openheid ervaren. Er moet minder over elkaar worden gesproken en meer met elkaar.
 - Meer wederzijds begrip.

